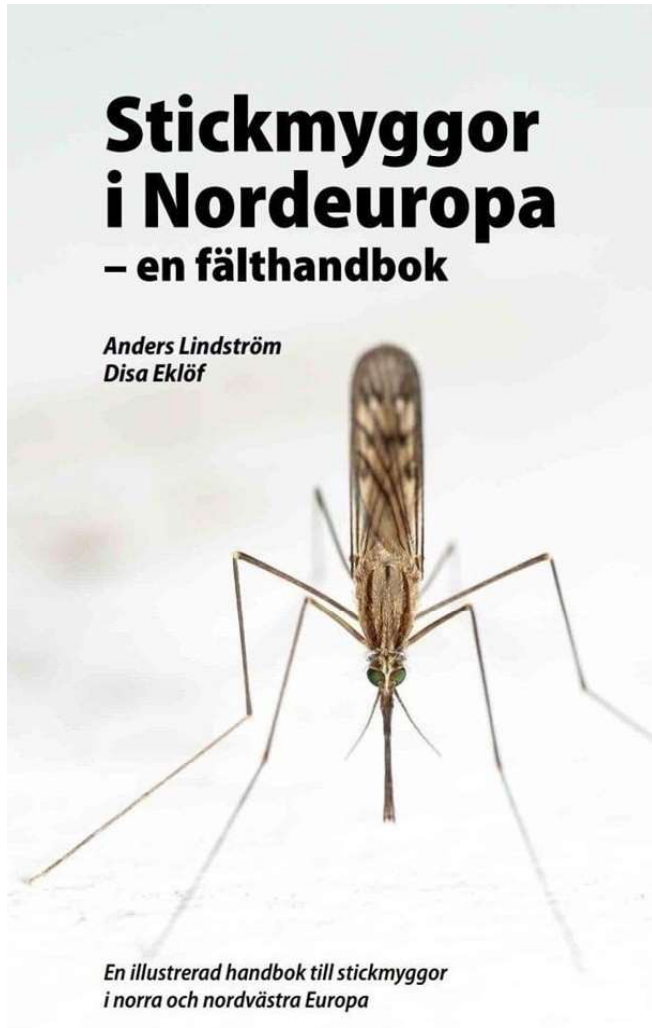

Recension

En fälthandbok som håller myggen borta

GÖRAN ANDERSSON

Anders Lindström & Disa Eklöf
Stickmyggor i Nordeuropa – en fälthandbok
 Entomologiska föreningen i Stockholm,
 Stockholm 2022.
 Kan beställas på www.ento.se/butik
 Pris 65 kr +porto

Boken om stickmyggor är den sjunde fälthandboken utgiven av Entomologiska föreningen i Stockholm. Tidigare har serien behandlat trollsländor, gräshoppor, bärfisar, humlor, fjädermott och nyckelpigor. En åttonde – om hoppspindlar – har också kommit ut i år.

Myggboken fyller ett verkligt tomrum. Någon heltäckande svensk bestämningsbok om stickmyggor fanns inte tidigare. Här får vi lära känna alla Sveriges 51 arter och dessutom ytterligare 12 arter som kan tänkas dyka upp.

Huvuddelen av boken omfattar detaljerade beskrivningar av alla arter, rikt illustrerade med utsökta foton och fina detaljteckningar. Här finns också en mycket välillustrerad bestämningsnyckel, som är föredömligt lätt att navigera i. Jag beslöt att prova nyckeln på några Ammarnäsmyggor. Dessa kunde med stereoluppens hjälp med rätt stor säkerhet artbestämmas till skogstömyggor (*Aedes communis*).

Återkommen till södra Sverige tänkte jag prova nyckeln på några andra myggor och upptäckte då att stickmyggboken fungerade som ett effektivt repellerande myggmedel. På ställen där jag tidigare år frekvent umgåtts med myggor var det nu myggtomt. För inte kan det väl bero på att det varit mycket torrt i markerna?

Jag kan ändå konstatera att med denna nyckel, kompletterad med utförlig beskrivning av varje arts utseende och jämförelse med liknande arter, är möjligheten till korrekt artbestämning stor.

För varje art finns dessutom uppgifter om ekologi och förekomst samt en utbredningskarta för Sverige.

Stickmyggor har alla haft närkontakt med. På ett eller annat sätt. Även jag, som entomolog, måste erkänna att mina stickmyggkontakter ofta har slutat med ett oigenkännligt mygglik. Speciellt i Norrland där myggsvärmarna tätar.

Men i Ammarnäs i år ändrade jag plötsligt fokus. Myggor skulle inte krossas utan försiktigt insamlas i gott skick.

Varför denna omsvängning?

Det var den nya bokens förtjänst. *Stickmyggor i Nordeuropa – en fälthandbok* gav mig för första gången en möjlighet att sätta artnamn på blodsgarna.

I bokens inledning finns korta avsnitt om myggornas livscykel, myggor som sjukdomsspridare, hur man fångar myggor och beskrivning av myggans morfologi.

Texten är skriven av Anders Lindström som också står för alla foton. Illustrationerna är gjorda av Disa Eklöf. Båda arbetar med myggor på Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) i Uppsala. Innehållsmässigt är boken mycket aptitlig och läsbar. Däremot inte riktigt lika läsvänlig för den som inte har kvar ungdomens skarpa syn. Det valda typsnittet för brödtexten är av typen Sans serif (utan tvär-

streck på staplarna) som är svårare att följa i större textmängd men som passar till rubriker och kortare stycken. Dessutom är texten rätt svag, nästan grå. I bestämningsnyckeln är den däremot något kraftigare. Den översiktsplansch som finns med små bilder på alla arter (16 per sida) ger inte så mycket. Det är nästan omöjligt att se några artskillnader. Översikten av svenska stickmyggsläkten med betydligt större bilder hade räckt.

Men innehållet är det viktigaste och det är mycket bra presenterat. Köp boken och ge dig ut på myggjakt!

114

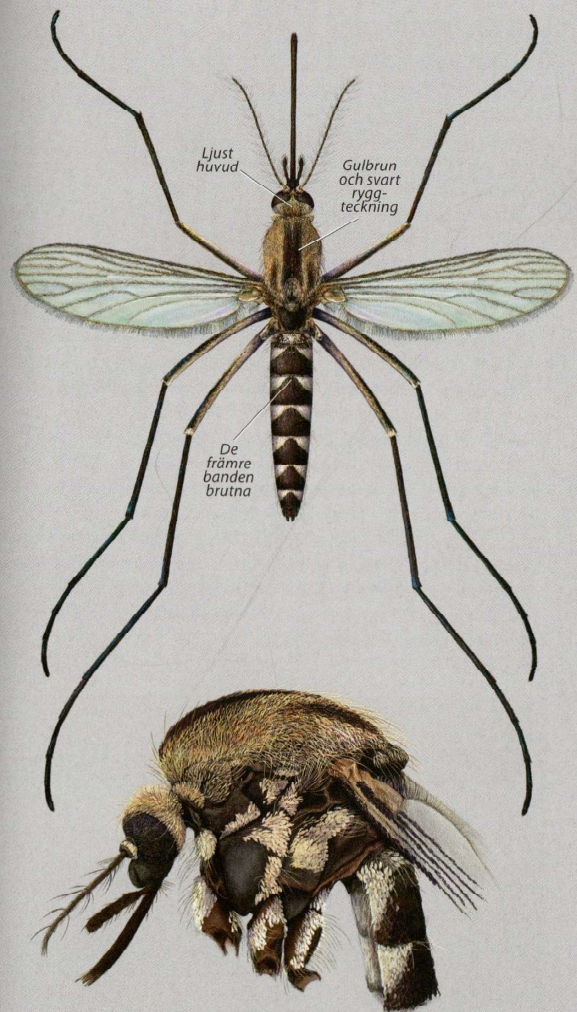
Stålglansmygga

Aedes (Ochlerotatus) dilantaeus (Howard, Dyar & Knab, 1912)

UTSEENDE Stålglansmyggan är en stor, kontrastrik snösmältningssmygga. Hos nykläckta individer kan man se en metallglans på de svarta fjällen på proboscis, ben och bakkropp. Proboscis, palper och antenner är svarta, men resten av huvudets fjäll är ljusgula. Ryggen är gulbeige med ett mörkbrunt centralt längsband. Saknar hypostigmal- och post-procoxalgrupp. Fjällgruppen på mesepimeron når inte nedkanten och på mesepisternum når den inte framkanten. Fjällen på sidorna har en svag gulton. Vingarna täckta med mörka fjäll. Fram- och mellanbenens lårmörka på framsidan, ljusa på baksidan, bakbenen med ljusare lår. Tibia och tars mörka på alla benen. Bakkroppen med ljusa trianglar på de första tergiterna, på de bakre är trianglarna förbundna med ett smalt ljus band. Kan påminna om vårsvämmygga (*Ae. sticticus*) med de ljusa trianglarna på bakkroppen, men har en tydlig färgskillnad mellan ryggens halmgula fjäll och sidans ljusare, hos vårsvämmyggan är de yttersta ryggefjällen och sidans fjäll i nästan samma vitgråa färg. Bakbenens tibia är helsvart på stålglansmygga men har ett ljus band på framsidan hos vårsvämmygga. På stålglansmygga är de bakre tergiternas trianglar förbundna med ljusa tvärband. Hos vårsvämmygga är de främre trianglarna förbundna. Trädhålsmygga har också trianglar på bakkroppen, men aldrig förbundna med tvärband. Trädhålsmygga har två mörka fält på huvudet, stålglansmygga är helt ljus. **EKOLOGI** Stålglansmygga övervintrar som ägg, men är en lite senare art än de tidigaste snösmältningssmyggen eftersom larvutvecklingen tar lite längre tid än hos t.ex. skogstömygga. Den uppträder i skog, både i lövskog och barrskog. Larverna utvecklas i olika typer av vattensamlingar. Sällan så talrik att den blir ett problem. **FÖREKOMST** Påträffad i de allra flesta landskap. Antagligen förbisedd i de återstående landskapen. Kan lokalt vara ganska allmän.

115

Ett uppslag i myggboken. Det mörkgråa fältet mitten beror på att boken är rejält limmad i ryggen och svår att skanna utan ljusinsläpp.